
Анна ФЕДОРОВИЧ
(Дрогобич, Україна)

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Для сучасного суспільства важливою є професія вихователя, адже це людина, котра «працює» з найменшими громадянами. Вона закладає фундамент особистості дитини, впливає на її соціалізацію, формування елементарного світогляду та цінностей. Від рівня компетентності дошкільного педагога залежить успішність подальшого зростання маленької особистості. Щоб якісно виконувати освітню роботу в дитячих садках, він має володіти професійними якостями та здатностями. Для цього здобуває педагогічну освіту, що забезпечує наукову базу для розуміння особливостей розвитку пізнавальних процесів, емоцій, соціальних навичок, дає змогу підбирати ефективні методи навчання та виховання дитини.

Увага сучасних науковців зосереджена на вдосконаленні якості та змісту підготовки вихователів, що пов'язано з такими загальними тенденціями, як масовість та доступність вищої освіти, розширення міжнародної співпраці й обміну студентами, розвиток психолого-педагогічної науки, децентралізація управління закладами та ін. Окрім модернізації вищої освіти, з'являються нові виклики у дошкільній, на які треба реагувати. Удосконалюється структура, затверджуються нові стандарти, оновлюються програми навчання дітей, прогресують педагогічні технології, забезпечується інклюзія та ін. На жаль, на дошкільню освіту в Україні негативно впливає війна. Вона вимагає особливої гнучкості й адаптивності вихователя, його емоційної стійкості, сили духу, здатності здійснювати навчання в умовах тривоги, обстрілів, руйнування садків.

Діти переїжджають, пропускають навчання, переживають стреси, що негативно впливає на них: погіршується успішність, порушується здоров'я, затримується розвиток та ін. А дошкільні педагоги повинні шукати шляхи подолання окреслених проблем, вміти надавати психологічну допомогу та підтримку дітям та батькам, створювати безпечні умови, застосовувати цифрові освітні засоби, використовувати онлайн-платформи, співпрацювати з волонтерами, громадськими організаціями тощо.

Названі фактори спонукають педагогічні заклади вищої освіти до узгодження змісту навчальних планів та програм підготовки вихователів у межах держави та інших країн. Особлива роль відводиться відповідності сучасним вимогам, навчально-методичному забезпеченню, системі контролю, оцінюванню знань студентів та рівню викладання навчальних дисциплін, стимулюванню їхньої самостійності та творчості, спрямованості освітнього середовища на формування професійних та соціальних якостей майбутніх фахівців [2].

Згідно з Професійним стандартом, сучасний вихователь має володіти загальними (громадянською, соціальною, культурною, лідерською, підприємницькою, етичною) та професійними (організаційною, прогностичною, оцінювально-аналітичною, предметно-методичною, проєктувальною, здоров'язбережувальною, психоемоційною, інформаційно-комунікаційною, здатністю до педагогічного партнерства, навчання впродовж життя) компетентностями [1], що відображається у змісті освітніх програм підготовки педагогічних закладів вищої освіти. Навчальні плани містять обов'язкові та вибіркові компоненти. Студенти вивчають загальнокультурні, психолого-педагогічні дисципліни, спеціальні методики, інформаційні технології. Поглиблюється тематика навчальних предметів, посилюється інтеграція знань з різних галузей наук. Майбутні фахівці обирають предмети для вивчення у межах загальноуніверситетських та професійно-орієнтованих дисциплін.

На нашу думку, для вихователів важливо ознайомитися науковою галуззю «Дитинознавство», котра комплексно вивчає дитину як біосоціальну істоту, поєднує знання з психології, педагогіки, фізіології, соціології та інших гуманітарних наук. Її вивчен-

ня передбачає уявлення про різні аспекти фізичного, психічного та соціального розвитку дитини, сукупність підходів до її виховання і навчання, профілактику захворюваності та відхилень у розвитку. Такі знання дадуть змогу зрозуміти фактори ризику, які можуть негативно вплинути на зростання та вдосконалення дитини на певному віковому етапі та оволодіти ресурсами і вміннями для їхнього попередження та усунення.

Значна роль у змісті підготовки вихователів відводиться практичній спрямованості педагогічної освіти, формуванню знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності. Студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вже з другого курсу проходять навчально-ознайомлювальну практику, а на наступних етапах навчання залучаються до безпосередньої професійної діяльності (виробничої (педагогічної) практики у різних вікових групах дітей). Також мають можливість поліпшувати власні особисті та професійні навички через проходження різноманітних курсів, вебінарів. Такі досягнення можуть бути Perezарховані в межах навчальних дисциплін, що підвищує можливості індивідуальної освітньої траєкторії.

Отож, професійна підготовка вихователів закладів дошкільної освіти в Україні є багатовекторною, передбачає теоретичне та практичне навчання студентів у педагогічних коледжах та університетах. Її зміст спрямований на формування у майбутніх фахівців різних видів компетентностей та ціннісних орієнтацій, а від її якості залежить успішність професійної адаптації спеціалістів у майбутньому. Важливою компонентою освіти дошкільних педагогів є усвідомлення необхідності постійного розвитку та потреби у самоосвіті, а також вивчення навчального курсу «Дитинознавство».

ЛІТЕРАТУРА

1. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoi-osviti>

2. Хворостяна Н., Великжаніна М. (2012) Аналіз основних чинників, які забезпечують якість освіти. *Економіка і регіон*. 2012. № 3 (34). С. 25–29.